

Metodologija evaluacije medijskih slučajeva za pristup Fondu za odbranu (Defense Fund)

Pozadina

Ostvarivanje ovih sloboda, kao i obavljanje dužnosti i odgovornosti može biti podložno formalnostima, uslovima, ograničenjima ili kaznama propisanim zakonom. One su neophodne u demokratskom društvu u interesu nacionalne sigurnosti, teritorijalnog integriteta ili javne sigurnosti, sa ciljem sprečavanja nereda ili kriminala, za zaštitu zdravlja ili morala, ugleda ili prava drugih, te za sprečavanje otkrivanja informacija dobijenih povjerenjem ili za održavanje autoriteta i nepristrasnosti pravosuđa.

Uloga medija nije samo informisanje javnosti. Pluralistička demokratija i sloboda političke debate pretpostavljaju informisanje javnosti o svim pitanjima od javnog interesa, kao i pravo javnosti da bude informisana. Shodno tome novinari i mediji imaju legitimno pravo da objavljuju informacije dokel god to služi javnom interesu, a pravo javnosti je da bude informisana o svim pitanja.

Skup indikatora za nivo medijske slobode i bezbjednost novinara razvijeni su da zadovolje specifične potrebe i ciljeve novinara i udruženja koja se zalažu za veću medijsku slobodu i bolje uslove u radu novinara. Ovaj projekat ima za cilj usvojiti smjernice ili metodologije za komparativnu procijenu slobode medija i novinarsku sigurnost u različitim slučajevima u BiH. Pored navedene metodologije, poseban stav je strateški okvir koji ima za cilj ocijeniti da li je ispunjenp pravo na slobodu izražavanja i integriteta medija, kao i pružanje besplatne pravne pomoći onim novinarima i medijima kojima su njihova prava uskraćena. Smjernice su od ključnog značaja će pružiti osnovu i pristup rješavanju zajedničkih problema.

Svrha evaluacije

Osnovna svrha evaluacije je osigurati efikasnu procjenu relevantnosti podnesenog zahtjeva za pristup Fondu za odbranu. Metodologiji evaluacije određuje smjernice za podnosioca prijava novinara i medija u cilju zaštite njihovih prava. Za podršku iz Fonda za odbranu se mogu prijaviti novinari i medijske organizacije koji su zaposleni ili nezaposleni, kao i lica koja imaju pravni interes, a ciljana su grupa IMEP projekta.

Kriteriji za odabir slučajeva za podršku kroz Fond za odbranu

Fondu za odbranu mogu pristupiti predmeti koji ispunjavaju slijedeće osnovne kriterije:

- Novinari koji nisu prekršili zakon u obavljanju svojih poslova,
- Kriterij finansijskog stanja podnosioca zahtjeva,
- Kriterij očigledne osnovanosti,
- Kriterij obaveznosti po zakonima i konvencijama.

Pored osnovnih kriterija, komisija za evaluaciju će razmatrati i slijedeće kriterije:

- Utvrđivanje stepena kompleksnosti problema i postupka, kao i vrijeme koje je potrebno za rješavanje istog zahtjeva i pružanje pravne pomoći;

- Mogućnost rješenja slučajeva po principu primarnog aspekta pomoći (informisanju, upućivanju i davanju stručnih pravnih savjeta),
- Mogućnost rješenja slučajeva po principu sekundarnog aspekta pomoći (detaljna analiza predmeta kao i pravno zastupanje pred sudovima i drugim državnim organizacijama (angažiranje odabranih advokata iz advokatskog tima - Pool of Lawyers),
- Mogućnost rješenja slučajeva po principu mješovitog aspekta pomoći (rješenje po prioritetima jednostavnijih zahtjeva i pružanja osnovnih informacija/stručnog pravnog savjeta podnosiocima),
- Da li je slučaj relevantan za prijekat kao i ishod(e) koje je komisija predvidjela za projekt,
- Strateška važnost slučaja za sudsku praksu ili opšta prava novinara i medija.

Osnovni podaci o podnosiocu zahtjeva

Pored kriterija za objektivnu evaluaciju podnesenih zahtjeva, za uspješnost procesa evaluacije potrebne su precizne informacije o podnosiocu zahtjeva i slučaju za koji se traži pomoći iz Fonda za odbranu. Zahtjev podnosioca mora sadržavati minimalno sljedeće informacije:

1. Ime i prezime novinara i/ili medijske kuće;
2. Kontakt podaci novinara i/ili medijske kuće;
3. Datum podnošenja zahtjeva;
4. Datum incidenta za koji se podnosi zahtjev;
5. Opis incidenta;
6. Stadij slučaja u pravosudnom procesu;
7. Nadležni sud ili mjesto gdje se incident dogodio;
8. Opis okolnosti slučaja;
9. Koja vrsta pomoći se traži;
10. Nivo povjerljivosti (javno, ograničeno javno, tajno);
11. Ostala dokumentacija koja potvrđuje ispunjavanje kriterija za pristup Fondu za odbranu.

Pristup evaluaciji

Evaluaciju prijavljenih slučajeva vrši komisija u sastavu od tri člana. Članovi odluku donose konsenzusom uz primjenu sistema ocjenjivanja (1-5) po svakom od kriterija za evaluaciju, uz detaljnu analizu svakog slučaja. Odluka o odabir slučajeva se donosi u roku od mjesec dana

od dana podnošenja zahtjeva, a po osnovu javnog poziva za prijave koji se objavljuje periodično i u skladu sa ciljevima projekta.

Članovi komisije ispunjavaju slijedeće kriterije:

1. Pravni stepen: Diplomirani pravnik;
2. Položen pravosudni ispit, te dvije godine pripravničkog stažiranja sa advokatom, s tim da se može ograničiti i na jednu godinu rada sa advokatom, u slučaju da je kandidat imao druga relevantna pravna iskustva iz akademskih pravosudnih zajednica (sudstvo, tuzilaštvo);
3. Položen advokatski ispit nakon dvije godine stažiranja u advokatskom uredu pod nadzorom iskusnog advokata, gdje stručni saradnici moraju steći stručno usavršavanje, kao i znanje u određenoj oblasti relevantnoj za projekat te iskustvo u praksi;
4. Članstvo u Advokatskoj komori ili fondaciji koja je registrovana za pružanje besplatne pravne pomoći; Projekat će priznavati advokate koji su članovi advokatske komore, čije je ime upisano u advokatski registar, tj. svaka osoba koja je učestvovala u procesu stručnog usavršavanja kao pripravnik, te stručni saradnik (2+2 godine);
5. Najmanje tri godine radnog iskustva i obuke na relevantnim pravnim poslovima nakon položenog pravosudnog i advokatskog ispita (zastupanje po kvalificiranom punomoćniku doprinosi kvalitetnom pružanju pravne usluge, ubrzava rad sudova, te smanjuje troškove postupka);
6. Određeni vremenski period prakse u sferama teme projekta, a što čini osposobljavanje za ne-pravne stručne vještine (komunikacija, upravljanje uredom) kao i obuka o pravnim stručnim vještinama (izrada pravnih dokumenata i zahtjeva, rad sa klijentima);
7. Rad i poznavanje na pravnim i drugim slučajevima vezanim za medije kao i poznavanje zakona, zakonskih propisa, sudskih postupaka, vladinih propisa, izvršnih naloga, pravila agencije i demokratskog političkog procesa, a sve sa ciljem uspješnijeg rješenja pravnih pitanja vezanih za projekat;
8. Iskustvo u oblastima građanskog, radnog, krivičnog, javnog prava kao i zakonskog postupka, uključujući i evropski zakon, kako bi se pružila kompletna pravna pomoć što podrazumijeva legalne stručne savjete, pomoć u rješavanju spornih pitanja, priprema pravnih dokumenata, zastupanje na sudu;
9. Kritičko razmišljanje, pisana/usmena komunikacija, istraživanje i vještina organizacije;
10. Završeno usavršavanje i pohađanje edukacijskog programa u skladu sa potrebama i uslovima projekta;

Zaključna razmatranja

Navedeni kriteriji i metode evaluacije kreirani su sa ciljem objektivne evaluacije podnesenih zahtjeva za pristup Fondu za odbranu. Svrsishodnost ove metodologije će biti revidirana nakon tri mjeseca od dana primjene metodologije, a sa ciljem dodatnog usavršavanja metodoloških odrednica.